HRVATSKI SABOR

2462

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CESTAMA

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o cestama, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. prosinca 2021.

Klasa: 011-01/21-01/102
Urbroj: 71-10-01/1-21-2
Zagreb, 21. prosinca 2021.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CESTAMA

Članak 1.

U Zakonu o cestama (»Narodne novine«, br. 84/11., 22/13., 54/13., 148/13., 92/14. i 110/19.) u članku 1.a ispred riječi: »Ovaj« stavlja se oznaka stavka koja glasi: »(1)«.

U stavku 1. točki 8. na kraju rečenice briše se točka i dodaju se točke 9. i 10. koje glase:

»9. Direktiva (EU) 2019/520 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o interoperabilnosti elektroničkih sustava za naplatu cestarine i olakšavanju prekogranične razmjene informacija o neplaćanju cestarina u Uniji (preinaka) – Tekst od značaja za EGP (SL L 91 od 29. ožujka 2019.),

10. Direktiva (EU) 2019/1936 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o izmjeni Direktive 2008/96/EZ o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture (SL L 305 od 29. studenoga 2019.).«.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:

1. Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/203 od 28. studenoga 2019. o klasifikaciji vozila, obvezama korisnika Europske elektroničke naplate cestarine, zahtjevima za sastavnice interoperabilnosti i minimalnim kriterijima prihvatljivosti za prijavljena tijela – Tekst od značaja za EGP (SL L 43 od 17. veljače 2020.),

2. Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/204 od 28. studenoga 2019. o detaljnim obvezama pružatelja usluge Europske elektroničke naplate cestarine, minimalnom sadržaju izjave o području Europske elektroničke naplate cestarine, elektroničkim sučeljima, zahtjevima za sastavnice interoperabilnosti i stavljanju izvan snage Odluke 2009/750/EZ (SL L 43 od 17. veljače 2020.).«.

Članak 2.

U članku 2. stavku 1. točki 21. na kraju rečenice briše se točka i dodaje se točka 22. koja glasi:

»22. »cestarinski prolaz« ili naplatna postaja je složena građevina namijenjena za kontrolu i naplatu cestarine.«.

Članak 3.

U članku 4. podstavak 4. mijenja se i glasi:

» – cestovno zemljište u površini, koju čine površina zemljišta na kojoj prema projektu treba izgraditi ili je izgrađena cestovna građevina, površina zemljišnog pojasa te površina zemljišta na kojima su prema projektu ceste izgrađene ili se trebaju izgraditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima, kao i za potrebe kretanja

bicikala i pješaka te naplatu cestarine predviđeni projektom ceste (objekti za održavanje cesta, upravljanje i nadzor prometa, naplatu cestarine, benzinske postaje, punionice za električna vozila i druga alternativna goriva, servisi, parkirališta, odmorišta, nogostupi, biciklističke prometnice, zelene površine, ugibališta, okretišta, stajališta javnog prijevoza i drugi),«.

Iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

» – građevine koje služe za promet bicikala i kretanje pješaka izgrađene na cestovnom zemljištu,«.

Dosadašnji podstavci 6. do 9. postaju podstavci 7. do 10.

Članak 4.

U članku 9. iza stavka 17. dodaju se stavci 18. do 23. koji glase:

»(18) Obveznici plaćanja cestarine jesu:

– vozač,

– vlasnik vozila,

– osoba koja na temelju ugovora ima pravo na upotrebu vozila,

– korisnik elektroničkog sustava za naplatu cestarine Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara kao pružatelja usluge naplate cestarine i

– pružatelj usluge EENC-a.

(19) Obveznici plaćanja cestarine za korištenje autocesta ili pojedinih cestovnih objekata na državnim cestama pod naplatom cestarine obvezni su platiti cestarinu Hrvatskim autocestama d.o.o. odnosno koncesionaru, u skladu s odredbama ovoga Zakona, i solidarno odgovaraju za plaćanje cestarine.

(20) Vlasnik vozila dužan je na zahtjev Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara dostaviti vjerodostojan podatak o identitetu osobe koja je upravljala vozilom u vrijeme korištenja autocesta ili pojedinih cestovnih objekata na državnim cestama pod naplatom, a za koje korištenje nije plaćena cestarina, s tim da se dostava podataka o više osoba ne smatra dostavom vjerodostojnih podataka o identitetu osobe kojoj je dao vozilo na upravljanje.

(21) Kad je vlasnik vozila pravna osoba, podatke iz stavka 20. ovoga članka dužna je dati odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(22) Ako je korištenje autoceste ili pojedinog cestovnog objekta (most, tunel, vijadukt i slično) na državnoj cesti za koje se plaća cestarina vezano za istodobno korištenje usluge Europske elektroničke naplate cestarine (EENC), obveznik plaćanja cestarine je pružatelj usluge EENC-a koji je obvezan platiti cestarinu Hrvatskim autocestama d.o.o. odnosno koncesionaru, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(23) U slučaju neplaćanja cestarine Hrvatske autoceste d.o.o. odnosno koncesionari ovlašteni su pokrenuti postupak predviđen ovim Zakonom i posebnim propisima kojima se uređuje prisilna naplata potraživanja, radi naplate cestarine.«.

Članak 5.

Naslov iznad članka 10. briše se.

Članak 10. mijenja se i glasi:

»(1) Interoperabilnost elektroničkih sustava naplate cestarine omogućava pružanje usluge naplate cestarine kojom se korisnicima omogućuje da upotrebljavaju vozilo u jednom području EENC-a ili više njih, na temelju jednog ugovora i, prema potrebi, s jednim uređajem odnosno opremom u vozilu, te koja uključuje:

– ako je potrebno, prilagođavanje opreme u vozilu korisnicima i održavanje njezine funkcionalnosti,

– jamstvo da korisnik subjektu za naplatu cestarine plaća traženu cestarinu,

– osiguravanje sredstava plaćanja korisniku ili prihvaćanje postojećeg sredstva plaćanja,

– naplaćivanje cestarine korisniku,

– upravljanje odnosima s korisnicima i

– provedbu i pridržavanje pravila o sigurnosti i privatnosti u sustavima za naplatu cestarine.

(2) Pružatelj usluge naplate cestarine, iz stavka 1. ovoga članka, je pravna osoba koja pruža usluge naplate cestarine, u jednom ili više područja EENC-a, za jednu ili više kategorija vozila.

(3) Subjekt za naplatu cestarine je pravna osoba koja upravlja autocestom i elektroničkim sustavom naplate cestarine implementiranim na autocesti te naplaćuje cestarine za prometovanje vozila na području EENC-a iz stavka 8. ovoga članka.

(4) Imenovani subjekt za naplatu cestarine je pravna osoba koja u budućem području EENC-a, u skladu s odredbama ovoga Zakona, izravno, odnosno na temelju dodijeljene koncesije, ima prava i obveze subjekta za naplatu cestarine iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Usluga Europske elektroničke naplate cestarine (EENC) je usluga naplate cestarine koju pružatelj usluge EENC-a pruža korisniku EENC-a, u jednom ili više područja EENC-a, na temelju ugovora. EENC nadopunjuje usluge elektroničke naplate cestarine Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara.

(6) Pružatelj usluge EENC-a je pravna osoba koja, na temelju odvojenog ugovora, korisniku EENC-a odobrava pristup EENC-u i plaća cestarinu relevantnom subjektu za naplatu cestarine te koja je registrirana u pojedinoj državi članici Europske unije u kojoj ima poslovni nastan.

(7) Korisnik EENC-a je fizička ili pravna osoba koja ima ugovor s pružateljem usluge EENC-a za pristup EENC-u.

(8) Područje EENC-a čine cesta, cestovna mreža, građevina poput mosta ili tunela na kojima se cestarine prikupljaju elektroničkim sustavom za naplatu cestarine.

(9) Sustav usklađen s EENC-om čini skup elemenata elektroničkog sustava za naplatu cestarine koji su posebno potrebni za uključivanje pružateljā usluge EENC-a u sustav i za funkcioniranje EENC-a.

(10) Elektronički sustav za naplatu cestarine je sustav za naplatu cestarine u kojem se obveza korisnika da plati cestarinu isključivo aktivira i povezana je s automatskim prepoznavanjem prisutnosti vozila na određenoj lokaciji, pomoću komunikacije na daljinu s opremom u vozilu ili automatskim prepoznavanjem registarskih pločica.

(11) Oprema u vozilu uključuje potpuni sklop hardverskih i softverskih komponenata koji se treba koristiti kao dio usluge naplate cestarine, a koji je ugrađen u vozilo ili se u njemu prevozi radi prikupljanja, pohrane, obrade i primanja/slanja podataka na daljinu, bilo kao poseban uređaj bilo ugrađen u vozilo.

(12) Glavni pružatelj usluga je pružatelj usluge naplate cestarine sa specifičnim obvezama, kao što je obveza potpisivanja ugovorā sa svim zainteresiranim korisnicima, ili posebnim pravima, kao što su posebna naknada ili zajamčeni dugoročni ugovor, različitima od prava i obveza drugih pružatelja usluga.

(13) Sastavnica interoperabilnosti je bilo koja osnovna komponenta, skupina komponenti, podsklop ili cjelovit sklop opreme, koji su ugrađeni ili namijenjeni ugradnji u EENC i o kojima, izravno ili neizravno, ovisi interoperabilnost usluge, uključujući materijalne i nematerijalne predmete, kao što je softver.

(14) Primjerenost za upotrebu je sposobnost sastavnice interoperabilnosti, koja je reprezentativno ugrađena u EENC, da zajedno u radu sa sustavom subjekta za naplatu cestarine postigne i zadrži utvrđenu učinkovitost.

(15) Podaci za obračun cestarine, su informacije koje utvrđuje nadležni subjekt za naplatu cestarine, a koje su potrebne za određivanje visine cestarine, koja se plaća za prometovanje vozila na određenom području naplate cestarine i za zaključenje transakcije naplate cestarine.

(16) Prijava cestarine, je izjava namijenjena subjektu za naplatu cestarine, kojom se potvrđuje prisutnost vozila na području EENC-a, u obliku koji je dogovoren između pružatelja usluge naplate cestarine i subjekta za naplatu cestarine.

(17) Podaci o vozilu u skladu s kojima se obračunava cestarina, na temelju podataka za obračun cestarine su parametri za klasifikaciju vozila.

(18) Središnji elektronički sustav, koji upotrebljava subjekt za naplatu cestarine, skupina subjekata za naplatu cestarine koji su stvorili čvorište interoperabilnosti ili pružatelj usluge EENC-a, u svrhu prikupljanja, obrade i slanja informacija u okviru elektroničkog sustava za naplatu cestarine, čini pozadinski ured.

(19) Kada je postojeći elektronički sustav za naplatu cestarine izmijenjen ili se mijenja, zbog čega se od pružatelja usluge EENC-a zahtijeva da uvedu izmjene sastavnica interoperabilnosti koje su aktivne, poput reprogramiranja ili prilagodbe sučelja njihovih pozadinskih ureda, do te mjere da je potrebna ponovna akreditacija, smatra se znatno izmijenjenim sustavom.

(20) Akreditacija je postupak, koji utvrđuje i kojim upravlja subjekt za naplatu cestarine, a koji pružatelj usluge EENC-a mora proći prije odobrenja pružanja usluge EENC-a u području EENC-a.«.

Članak 6.

Članak 10.a mijenja se i glasi:

»(1) Za sve nove elektroničke sustave za naplatu cestarine koji zahtijevaju ugradnju ili upotrebu opreme u vozilu, koriste se za izvođenje elektroničkih transakcija naplate cestarine jedna ili više sljedećih tehnologija:

– satelitsko određivanje položaja,

– mobilne komunikacije i/ili,

– mikrovalna tehnologija na frekvenciji 5,8 GHz.

(2) Postojeći elektronički sustavi za naplatu cestarine, koji zahtijevaju ugradnju ili upotrebu opreme u vozilu i upotrebljavaju druge tehnologije, moraju ispunjavati zahtjeve navedene u stavku 1. ovoga članka, ako se provedu znatna tehnološka poboljšanja.

(3) Pružatelji usluge EENC-a korisnicima EENC-a imaju obvezu ponuditi opremu u vozilu koja je prikladna za upotrebu, interoperabilna i koja može komunicirati s relevantnim elektroničkim sustavima za naplatu cestarine, koji funkcioniraju s pomoću tehnologija navedenih u stavku 1. ovoga članka.

(4) Oprema u vozilu može se služiti vlastitim hardverom i softverom, elementima drugog hardvera i softvera, koji se nalaze u vozilu ili oboma. U svrhu komunikacije s drugim hardverskim sustavima koji se nalaze u vozilu, oprema u vozilu može se služiti tehnologijama koje nisu navedene u stavku 1. ovoga članka, pod uvjetom da je zajamčena sigurnost, kvaliteta usluge i privatnost.

(5) Oprema u vozilu koja se služi tehnologijom satelitskog određivanja položaja i koja je stavljena na tržište nakon 19. listopada 2021., mora biti kompatibilna s uslugama određivanja položaja koje pružaju sustav Galileo i Europski geostacionarni navigacijski sustav (EGNOS).

(6) Pružatelji usluge EENC-a mogu, do 31. prosinca 2027. korisnicima vozila čija najveća dopuštena masa ne prelazi 3,5 tone, staviti na raspolaganje opremu u vozilu koja je prikladna samo za upotrebu s mikrovalnom tehnologijom na frekvenciji 5,8 GHz, za upotrebu u područjima EENC-a, za koja nisu potrebne tehnologije satelitskog određivanja položaja ili mobilnih komunikacija.

(7) Opremom u vozilu za EENC, dopušteno je koristiti se i za druge usluge osim naplate cestarine, pod uvjetom da se obavljanjem takvih usluga ne utječe na usluge naplate cestarine u bilo kojem području EENC-a.«.

Članak 7.

Naslov iznad članka 11. briše se.

Članak 11. mijenja se i glasi:

»(1) Ministarstvo vodi javno dostupan elektronički Registar pružatelja usluge EENC-a, koji imaju sjedište na teritoriju Republike Hrvatske, koji zatraže registraciju i koji mogu dokazati da kumulativno ispunjavaju sljedeće zahtjeve za registraciju:

– imaju certifikat EN ISO 9001 ili jednakovrijedan certifikat,

– raspolažu tehničkom opremom i EZ izjavom ili potvrdom koja potvrđuje sukladnost sastavnica interoperabilnosti sa specifikacijama,

– imaju stručne sposobnosti za pružanje usluga elektroničke naplate cestarine ili za druga relevantna područja,

– drže odgovarajući financijski položaj,

– provode opći plan upravljanja rizicima koji podliježe reviziji najmanje svake dvije godine i

– imaju dobar ugled.

(2) U Registar iz stavka 1. ovoga članka upisuju se podaci o područjima EENC-a u Republici Hrvatskoj, uključujući podatke o subjektima za naplatu cestarine, korištenim tehnologijama za naplatu cestarine, podacima za obračun cestarine, izjavi o području EENC-a, pružateljima usluge EENC-a koji imaju ugovore za EENC sa subjektima za naplatu cestarine u Republici Hrvatskoj, pružateljima usluge EENC-a kojima je odobrena registracija u Republici Hrvatskoj, i ispunjavanju svih zahtjeva za registraciju, uključujući revizije plana upravljanja rizicima, kao i adresi elektroničke pošte i telefonskom broju te ostalim podacima o jedinstvenom kontaktnom uredu za EENC iz stavka 16. ovoga članka.

(3) Podaci iz Registra iz stavka 1. ovoga članka provjeravaju se jednom godišnje.

(4) Pružatelji usluge EENC-a koji su registrirani u Republici Hrvatskoj obvezni su sklopiti ugovore za EENC koji obuhvaćaju:

– sva područja EENC-a na državnim područjima najmanje četiriju država članica, unutar 36 mjeseci od njihove registracije, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka i

– sva područja EENC-a u Republici Hrvatskoj u roku od 24 mjeseca od sklapanja prvog ugovora, osim ako to nije moguće zbog razloga iz nadležnosti subjekta za naplatu cestarine.

(5) Pružatelji usluge EENC-a koji su registrirani u Republici Hrvatskoj nakon isteka dvanaest mjeseci od datuma registracije i nakon toga Ministarstvu svakih 12 mjeseci dostavljaju potvrdu da je zadržana pokrivenost svih područja EENC-a nakon sklapanja ugovora odnosno da je ponovno uspostavljena pokrivenost u slučaju da je, zbog razloga iz nadležnosti subjekta za naplatu cestarine na pojedinom području, pokrivenost bila prekinuta.

(6) Pružatelji usluge EENC-a koji su registrirani u Republici Hrvatskoj dužni su objavljivati:

– informacije o svojem pokrivanju područja EENC-a i o svim izmjenama u pogledu tog pokrivanja i

– u roku od mjesec dana od registracije detaljne planove u vezi sa svakim proširenjem svoje usluge na dodatna područja EENC-a, uz godišnja ažuriranja.

(7) Pružatelji usluge EENC-a koji su registrirani u Republici Hrvatskoj ili koji pružaju uslugu EENC-a u Republici Hrvatskoj dužni su korisnicima EENC-a osigurati opremu u vozilu koja ispunjava zahtjeve iz članka 10.a stavka 1. ovoga Zakona te zahtjeve propisa koji se odnose na radijsku opremu i elektromagnetsku kompatibilnost.

(8) Pružatelji usluge EENC-a koji pružaju uslugu EENC-a u Republici Hrvatskoj dužni su voditi evidenciju opreme u vozilu povezane s njihovim ugovorima za EENC s korisnicima EENC-a, kojoj je poništena valjanost.

(9) Pružatelji usluge EENC-a koji su registrirani u Republici Hrvatskoj obvezni su javno objavljivati svoje politike sklapanja ugovora s korisnicima EENC-a.

(10) Pružatelji usluge EENC-a koji pružaju uslugu EENC-a u Republici Hrvatskoj subjektima za naplatu cestarine obvezni su pružati informacije koje su im potrebne za izračun i naplatu cestarine za vozila korisnika EENC-a ili za provjeru izračuna cestarina koje pružatelji usluge EENC-a naplaćuju za vozila korisnika EENC-a.

(11) Pružatelji usluge EENC-a koji pružaju uslugu EENC-a u Republici Hrvatskoj obvezni su surađivati sa subjektima za naplatu cestarine u njihovim nastojanjima da identificiraju osumnjičene prekršitelje.

(12) U slučaju u kojem se sumnja u neplaćanje cestarine subjekt za naplatu cestarine ima pravo od pružatelja usluge EENC-a dobiti podatke u vezi s vozilom uključenim u navodno neplaćanje cestarine i s vlasnikom ili korisnikom tog vozila koji je klijent pružatelja usluge EENC-a, a pružatelj usluge EENC-a obvezan je odmah staviti na raspolaganje takve podatke, koje subjekt za naplatu cestarine ne smije dati nijednom drugom pružatelju usluge naplate cestarine.

(13) U slučaju da je subjekt za naplatu cestarine ujedno i pružatelj usluge naplate cestarine, podatke iz stavka 14. ovoga članka dozvoljeno je upotrijebiti isključivo u svrhu identificiranja osumnjičenih prekršitelja.

(14) Pružatelji usluge EENC-a obvezni su subjektima za naplatu cestarine dati podatke u vezi sa svim vozilima u kojima se, prema njihovim ugovorima za EENC s korisnicima EENC-a, nalazi njihova oprema i koji su, u određenom razdoblju, vozili na području EENC-a, za koje je nadležan subjekt za naplatu cestarine, kao i podatke o vlasnicima tih vozila odnosno korisnicima EENC-a vezanim za ta vozila, pod uvjetom da subjekt za naplatu cestarine treba te podatke kako bi ispunio svoje obveze prema poreznim tijelima.

(15) Pružatelj usluge EENC-a dužan je dostaviti podatke određene ovim člankom najkasnije dva dana nakon primitka zahtjeva. Subjektu za naplatu cestarine nije dozvoljeno otkriti takve podatke drugom pružatelju usluge naplate cestarine. U slučaju da je subjekt za naplatu cestarine ujedno i pružatelj usluge naplate cestarine, podatke je dozvoljeno upotrebljavati isključivo u svrhu ispunjavanja obveza subjekta za naplatu cestarine prema poreznim tijelima.

(16) Ministarstvo se određuje jedinstvenom kontaktnom točkom za olakšavanje i koordiniranje administrativnih aktivnosti između pružatelja usluge EENC-a i subjekata za naplatu cestarine, iz članka 11.a stavka 1. ovoga Zakona.

(17) Ministarstvo na kraju svake kalendarske godine elektroničkim putem dostavlja Europskoj komisiji registre područja EENC-a i pružatelja usluga EENC-a u Republici Hrvatskoj.

(18) Postupak registracije i dokumente kojima se dokazuju zahtjevi koji se moraju ispuniti za registraciju pružatelja usluga EENC, postupak i dinamiku provjere registriranih pružatelja usluge EENC-a te mjere u slučaju prestanka ispunjavanja pojedinog zahtjeva pravilnikom propisuje ministar.«.

Članak 8.

Iza članka 11. dodaje se članak 11.a koji glasi:

»Članak 11.a

(1) Subjekti za naplatu cestarine u Republici Hrvatskoj su Hrvatske autoceste d.o.o. i koncesionari koji naplaćuju cestarinu na svom području EENC-a te su istodobno pružatelji usluge naplate cestarine na svom području EENC-a.

(2) Subjekti za naplatu cestarine dužni su analizirati razinu usklađenosti svog područja EENC-a s tehničkim i postupovnim uvjetima za interoperabilnost EENC-a te jedinstvenom kontaktnom uredu iz članka 11. stavka 16. ovoga Zakona dostaviti prijedlog programa korektivnih aktivnosti koje će poduzeti radi osiguravanja interoperabilnosti EENC-a u okviru sustava za naplatu cestarine.

(3) Subjekti za naplatu cestarine dužni su izraditi i održavati izjavu o području EENC-a kojom se određuju opći uvjeti za pružatelje usluge EENC-a na svojim područjima EENC-a, u skladu s provedbenim aktom Europske komisije kojim se propisuje minimalan sadržaj izjave o području EENC-a.

(4) Imenovani subjekti za naplatu cestarine kada uspostavljaju novi elektronički sustav za naplatu cestarine, obvezni su objaviti izjavu o području EENC-a i u izjavi o području EENC-a objaviti, detaljno, planiranje procesa ocjene sukladnosti sa specifikacijama i primjerenosti za upotrebu sastavnica interoperabilnosti, dovoljno unaprijed kako bi se zainteresiranim pružateljima usluge EENC-a omogućila akreditacija pri tijelu nadležnom za akreditaciju, najkasnije mjesec dana prije operativnog pokretanja novog sustava, uzimajući u obzir duljinu trajanja procesa ocjene sukladnosti sa specifikacijama i ocjene primjerenosti za upotrebu sastavnica interoperabilnosti.